

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sähköturvallisuuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköturvallisuuslakia. Ehdotuksen mukaan laitosten nimeäminen saatettaisiin vastaamaan hallinnonalalla vallitsevaa käytäntöä. Yhteisöläinsäädännön perusteella nimettävät laitokset nimeäisi ministeriö ja kansallisen harmonisoimattoman lainsäädännön perusteella nimettävät laitokset nimeäisi sähköturvallisuusviranomainen. Laitosten valvonta jakautuisi saman periaatteen mukaisesti. Arviointi- ja tarkastustoimintaa harjoittavien pätevyysvaatimuksia koskevat säännökset otettaisiin lakiin ja näitä koskevalle toiminnalle säädettäisiin hyvän hallinnon takeet. Laissa säädettäisiin myös lain mukaisten oi-

keuksien myöntämisen ja peruuttamisen perusteista. Lisäksi säädettäisiin muutoksenhakumenettelystä arviointielimen ja tarkastusta suorittavan tahon tekemästä päätöksestä sekä tarkennettaisiin laissa olevia asetuksenantovaltuuksia.

Nykyisen käytännön mukainen sähköura-koitsijan määräaikaistarkastusoikeus ehdotetaan poistettavaksi.

Ehdotuksen mukaan laissa todettaisiin ne velvoitteet, jotka seuraavat vakavan onnettomuuden aiheuttaneesta sähkövahingosta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2004.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
PERUSTELUT	3
1. Nykytila ja ehdotetut muutokset	3
2. Esityksen vaikutukset	8
2.1. Taloudelliset vaikutukset	8
2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	9
3. Asian valmistelu	9
3.1. Valmisteluvaiheet	9
3.2. Lausunnot	9
4. Tarkemmat säännökset	10
5. Voimaantulo	10
6. Säättämisjärjestys	10
LAKIEHDOTUS.....	12
Laki sähköturvallisuuslain muuttamisesta.....	12
LIITE.....	16
RINNAKKAISTEKSTI	16
Laki sähköturvallisuuslain muuttamisesta.....	16

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Sähköturvallisuuslain (410/1996) 4 § käsittää lain soveltamisen kannalta keskeiset määritelmät. Voimassa olevassa laissa ei ole määritelty arviointilaitosta, tarkastuslaitosta, valtuutettua laitosta, valtuutettua tarkastajaa tai sähköurakoitsijaa. Ministeriön nimeämä laitos, valtuutettu tarkastaja ja sähköurakoitsija on nykyisin määritelty sähköturvallisuusasetuksen (498/1996) 1 §:ssä. Ehdotuksen mukaan edellä mainittuja tahoja koskevat keskeiset säännökset otetaan sähköturvallisuuslakiin ja siten myös niitä koskevat määritelmät ehdotetaan otettaviksi lain 4 §:ään uudeksi 10-14 kohdaksi. Aikaisemmasta poiketen ehdotetaan erikseen määriteltäviksi arviointilaitos, tarkastuslaitos ja valtuutettu laitos. Tämä noudattaa ehdotetun uudistuksen yleislinjauksia ja rakennetta sekä teknisen turvallisuuden alan tämän hetkistä käytäntöä.

Lain 10 §:n 1 momentin mukaan arviointilaitoksen nimeää ja nimeämisen peruuttaa ministeriö. Lain voimaantulon jälkeen teknisen turvallisuuden alalla käytännöksi on kuitenkin tullut periaate, jossa yhteisöläinsäädännön mukaisesti EY:n komissiolle ja muille jäsenvaltioille ilmoitettavat laitokset nimeää ministeriö ja kansallisen lainsäädännön perusteella laitokset hyväksyy turvateknikan keskus. Tämän vuoksi ehdotetaan 10 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että arviointilaitoksen nimeäisi sähköturvallisuusviranomaisen. Säännökseen otettaisiin lisäksi maininta siitä, että nimeäminen tapahtuu hakemuksesta.

Pykälän 3 momentin mukaan ministeriö valvoo sähköturvallisuusviranomaisen avustuksella arviointilaitoksen toimintaa sekä varmistaa määräajoin, että säädetyt vaatimukset täyttyvät. Vastuu arviointilaitoksen nimeämisestä kuluu ehdotetun muutoksen jälkeen sähköturvallisuusviranomaiselle. Tämän vuoksi ehdotetaan 10 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että vastuu arviointilaitoksen valvonnasta ja vaatimusten täyty-

misen varmistamisesta kuuluisi yksinomaan sähköturvallisuusviranomaiselle.

Lain 14 §:n 3 momentin mukaan ministeriö nimeää tarkastuslaitoksen ja peruuttaa nimeämisen sekä valvoo sähköturvallisuusviranomaisen avustuksella laitoksen toimintaa sekä varmistaa määräajoin asetettujen vaatimusten täyttymisen. Siten kauppa- ja teollisuusministeriö on nimennyt lain soveltamisalaan kuuluvan Euroopan yhteisön direktiiveissä tarkoitettua tarkastuslaitoksen, niin sanotun ilmoitetun laitoksen, ja ilmoittanut nimeämisestä Euroopan yhteisön komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä käy selkeästi ilmi kauppa- ja teollisuusministeriön velvollisuus jäsenvaltion toimivaltaisena viranomaisena huolehtia ilmoitusmenettelystä. Säännökseen ehdotetaan lisäksi otettavaksi maininta siitä, että nimeäminen tapahtuu hakemuksesta. Sähköturvallisuusviranomaiselle asetettu velvollisuus avustaa ministeriötä tarkastuslaitoksen valvonnassa ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi.

Lain 22 §:n 1 momentin mukaan asetuksella säädetään varmennusoikeuden myöntämistä edellyttävästä erityispätevyydestä ja varmennusoikeuden peruuttamista koskevista vaatimuksista. Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista tulee säätää lailla. Tämän vuoksi ehdotetaan lakia muutettavaksi siten, että poistetaisiin edellä mainittu valtuutus ja lisättäisiin lakiin uusi 22 a §, jonka 1 momentissa säädettäisiin varmennusoikeuden myöntämisen edellytyksistä. Varmennusoikeuden myöntämiseen liittyviä vaatimuksia ei ehdoteta asiallisesti tai sisällöllisesti muutettavaksi nykytilaan verrattuna. Varmennusoikeuden peruuttamisen perusteista säädettäisiin 24 c §:ssä. Lisäksi 22 §:ään ehdotetaan otettavaksi maininta siitä, että varmennusoikeuden myöntäminen tapahtuu hakemuksesta.

Voimassa olevien säännösten mukaisesti 22 a §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että varmennusoikeuden omaava sähköurakoitsija voi käyttää ulkopuolisia ura-

kointipalveluja edellyttäen, että sähköurakoitsijan 1 momentin 3 kohdan mukainen järjestelmä varmistaa sähköturvallisuudelle asetetut tavoitteet myös aliurakoitsijan työn osalta. Säännöksen tarkoituksena ei ole siirtää varmennusoikeuden omaavan urakoitsijan vastuita ja velvollisuuksia aliurakoitsijalle. Siten säännökseen ehdotetaan selkeyden vuoksi otettavaksi tätä koskeva maininta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuutus, jonka nojalla kauppa- ja teollisuusministeriö voisi asetuksella säätää tarkemmin varmennusoikeuden myöntämistä koskevista vaatimuksista ja niiden arvioinnista. Asetuksella voitaisiin siten antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi sähköurakoitsijalta edellytettävästä kelpoisuudesta, kuten vaaditusta ammatillisesta koulutuksesta, varmentamisesta käytettävillä laitteistoilla ja välineillä asetettavista teknisistä vaatimuksista sekä järjestelmien arviointia koskevista yksityiskohtaisemmista vaatimuksista.

Sähköturvallisuuslain 23 §:n mukaan tietynlaisen sähkölaitteiston määräaikaistarkastuksen saa suorittaa myös sähkölaitteiston rakennus-, korjaus- tai huoltotoimintaa harjoittava tai henkilö, jolla on kelpoisuus toimia sähkötöiden johtajana, siten kun ministeriö tarkemmin määrää. Sähkölaitteistojen käyttöönotosta ja käytöstä annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen (517/1996) 14 §:n 2 momentin mukaan määräaikaistarkastuksen luokan 1 sähkölaitteistolle saa tehdä sähköurakoitsija sekä pätevyystodistuksen haltija. Edellä mainittujen tarkastustoimintaa harjoittavien tahojen ei voimassa olevien säännösten mukaan tarvitse hakea nimeämistään sähköturvallisuusviranomaiselta, eikä heille ole lainsäädännössä asetettu valtuutettua tarkastajaa vastaavia vaatimuksia. Kyseisen säännöksen perusteella tarkastustoimintaa harjoittavien ei myöskään tarvitse tehdä ilmoitusta toiminnastaan sähköturvallisuusviranomaiselle, eikä tehdyistä tarkastuksista tarvitse tehdä ilmoitusta säädösten tarkoittamaan rekisteriin. Sähköturvallisuusviranomaisella ei siten ole lain tarkoittamaa valvontaviranomaisen mahdollisuutta kontrol-

loida edellä tarkoitettuja määräaikaistarkastuksia eikä tarkastuksen kohteena olleita sähkölaitteistoja. Lain tarkoittamat tarkastukset ovat oleellinen osa sähkölaitteistojen sähköturvallisuuden ylläpitojärjestelmää. Tarkastustoiminta tulee toteuttaa siten, että tarkastettavia kohteita kohdellaan tasapuolisesti, puolueettomasti ja riippumattomasti. Kolmannen osapuolen tarkastustoimintaa harjoittaville luonnollisille henkilöille ja toisaalta laitoksille tulisi asettaa samat toiminnalliset edellytykset ja vaatimukset toimia alalla ja suorittaa tarkastuksia. Näin minimoitaisiin myös lainsäädännön kilpailua poissulkevat vaikutukset. Lisäksi käytönaikaisia tarkastustehtäviä olisi pidettävä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuina julkisina hallintotehtävinä, jolloin tarkastustoimintaa harjoittaville tulisi säätää hyvän hallinnon takeet noudatettaviksi. Koska sähköurakoitsijalle tai pätevyystodistuksen haltijalle ei ole lainsäädännössä asetettu toiminnan riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevia vaatimuksia, ei voida pitää perusteltuna, että urakoitsija tai pätevyystodistuksen haltija voisivat tehdä tarkastustehtäviä, joita olisi pidettävä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuina julkisina hallintotehtävinä. Lisäksi tällä hetkellä valtuutettuja laitoksia ja valtuutettuja tarkastajia on riittävästi kattamaan koko maan määräaikaistarkastusten tarpeen.

Edellä mainittujen seikkojen johdosta on perusteltua, että sähkölaitteistojen määräaikaistarkastuksia saisivat tehdä vain valtuutetut laitokset ja valtuutetut tarkastajat. Tämän vuoksi ehdotetaan lain 23 §:ää muutettavaksi siten, että siinä mainitaan sähkölaitteistojen varmennustarkastusten lisäksi myös määräaikaistarkastusten tekijöinä ainoastaan valtuutetut tarkastajat ja valtuutetut laitokset. Edellä mainittu määräaikaistarkastusoikeuden poistaminen saattaa aiheuttaa sähköurakoitsijoiden ja pätevyystodistuksen haltijoiden työtilanteen heikkenemistä etenkin suurten taajamien ulkopuolisilla alueilla. Sähköurakoitsijoiden ja pätevyystodistusten haltijoiden olisi kuitenkin mahdollista hakea valtuutetun tarkastajan statusta, joten negatiivi-

set vaikutukset työtilanteeseen olisivat näiltä osin ainakin osittain poistettavissa. Jatkossa tulee kuitenkin seurata alan kehitystä ja tarkastuskapasiteetin riittävyyttä sekä selvittää vapaaehtoisuuteen ja omavalvontaan perustuvien tarkastuskäytäntöjen mahdollisuuksia sähköturvallisuuden alalla.

Sähköturvallisuuslain 24 §:n mukaan sähköturvallisuusviranomaisen myöntää oikeuden toimia valtuutettuna tarkastajana ja valvoo tarkastajien toimintaa. Ministeriö puolestaan nimeää valtuutetut tarkastuslaitokset ja valvoo sähköturvallisuusviranomaisen avustuksella niiden toimintaa. Ehdotettujen 10 ja 14 §:n muutosten mukaisesti ja niissä esitettyä linjausta noudattaen ehdotetaan 24 §:n 3 momentti poistettavaksi sekä 1 ja 2 momenttia muutettavaksi siten, että sähköturvallisuusviranomaisen hyväksyisi valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan sekä valvoisi niiden toimintaa.

Lain 10 §:n mukaan asetuksella säädetään arviointilaitokselle asetettavista vaatimuksista sekä arviointilaitoksen oikeuksista ja velvollisuuksista. Lain 14 §:n mukaan asetuksella säädetään tarkastuslaitokselle asetettavista vaatimuksista sekä tarkastuslaitoksen oikeuksista ja velvollisuuksista. Lain 24 §:n mukaan asetuksella säädetään tarkastusoikeuden ja valtuutuksen myöntämistä ja peruuttamista koskevista vaatimuksista sekä valtuutettujen tarkastajien ja valtuutettujen laitosten oikeuksista ja velvollisuuksista. Siten tällä hetkellä arviointilaitoksille, tarkastuslaitoksille sekä valtuutetuille laitoksille ja valtuutetuille tarkastajille asetettavista yleisistä vaatimuksista säädetään sähköturvallisuusasetuksessa ja yksityiskohtaisemmin sen nojalla annetuissa ministeriön päätöksissä.

Edellä mainitut laitosten ja tarkastajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin kohdistuvat vaatimukset ovat seikkoja, joista perustuslain 80 §:n mukaan tulee säätää lailla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 24 §:n 4 momentti poistetaan ja lakiin lisätään uusi 24 a ja 24 b §, joista 24 a §:ssä säädettäisiin arviointilaitokselle, tarkastuslaitokselle sekä valtuutetulle laitokselle asetetuista vaatimuksista ja 24 b §:ssä

valtuutetulle tarkastajalle asetetuista vaatimuksista. Edellä mainituille laitoksille ja tarkastajille asetettuja vaatimuksia ei ehdoteta asiallisesti tai sisällöllisesti muutettaviksi. Siten esimerkiksi riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevat vaatimukset eroaisivat omaksutun nykykäytännön mukaisesti sisältyäkseen toisistaan riippuen siitä, onko kyse laitoksesta vai henkilötarkastajasta. Arviointilaitosten, tarkastuslaitosten, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan toiminnan luotettavuus edellyttää, että ne ovat tarkastustehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumattomia ja puolueettomia. Laitosten osalta tämä tarkoittaisi sitä, että niiden tulisi olla riippumattomia ja puolueettomia sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Tarkastajien tulisi puolestaan olla toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumattomia ja puolueettomia suhteessa sähkölaitteiston rakentajaan ja haltijaan. Tämä antaa henkilötarkastajalle mahdollisuuden toimia myös muissa sähköalan tehtävissä. Laitosten ja tarkastajien tulisi olla myös tehtäviinsä päteviä, minkä vuoksi niitä vaadittaisiin, että laitoksilla on käytössään riittävästi ammattitaitoista ja kokenutta henkilöstöä ja tarkastajilla on riittävä ammattitaito ja kokemus. Laitoksilla ja tarkastajilla tulisi olla käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät sekä riittävä vakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen kattamiseksi. Laitoksilta edellytettäisiin lisäksi, että niillä on puolueettomasti arvioitu järjestelmä sekä ohjeet toimintaa ja sen seuranta varten. Tarkastajien tulisi osoittaa luotettavasti toimintansa laadun varmistaminen sähköturvallisuuden osalta.

24 a §:n 2 momentissa ehdotetaan voimassa olevien säännösten mukaisesti säädettäväksi, että laitokset voisivat käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- ja muita palveluja edellyttäen, että laitos huolehtii siitä, että palvelun suorittaja täyttää pykälän 1 momentissa laitoksille asetetut vaatimukset. Siten laitos voisi teettää alihankintana selkeästi rajattuja teknisiä tehtäviä. Säännöksen tarkoituksena ei ole siirtää laitoksen oikeuksia, vastuita tai velvollisuuksia palvelun suoritta-

jalle, esimerkiksi tarkastustodistukset annettaisiin aina laitoksen nimissä ja vastuulla.

Uudistuksen tarkoituksena on, että sähköturvallisuuslakiin otetaan ainoastaan perustuslain kannalta välttämättömät säännökset laitoksille ja tarkastajille asetettavista vaatimuksista ja tarkemmat säännökset annetaan edelleen ministeriön asetuksella. Siten 24 a §:n 3 momenttiin ja 24 b §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuutus, jonka perusteella kauppa- ja teollisuusministeriö voisi asetuksella säätää tarkemmin valtuutetulle tarkastajalle sekä arviointilaitokselle, valtuutetulle laitokselle ja tarkastuslaitokselle asetettavista vaatimuksista ja niiden arvioinnista. Asetuksella voitaisiin siten antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi laitoksilta ja tarkastajilta edellytettävästä kelpoisuudesta, kuten tarkastajalta tai laitoksen henkilökunnalta vaaditusta ammatillisesta koulutuksesta, tarkastuksessa käytettävälle laitteistolle ja välineille asetettavista teknisistä vaatimuksista sekä järjestelmien arviointia koskevista yksityiskohtaisemmista vaatimuksista.

Voimassa olevassa sähköturvallisuuslaissa ei ole säännöksiä nimeämisen tai varmennusoikeuden peruuttamisesta. Laki antaa tällä hetkellä valtuudet säätää peruuttamisesta asetuksella. Myönnetyn toimintaoikeuden peruuttaminen on kuitenkin sellaista puuttumista yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jonka perusteista on perustuslain 80 §:n mukaan säädettävä lailla. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 24 c §, jossa säädettäisiin nimeämisen ja oikeuden peruuttamisesta. Säännöksen mukaan nimennyt tai oikeuden myöntänyt viranomaislainen voisi peruuttaa nimeämisen tai oikeuden, mikäli toimintaoikeuden saanut taho tai tämän käyttämä alihankkija toimisi säännösten tai määräysten vastaisesti, ei täyttäisi asetettuja vaatimuksia tai noudattaisi asetettuja ehtoja ja rajoituksia. Peruuttamisuhan ulottaminen myös alihankkijasta johtuviin laiminlyönteihin on johdonmukaista, koska näiltä edellytetään samojen vaatimusten täyttämistä kuin alihankintaa käyttävältä taholta.

Voimassa olevassa laissa arviointilaitok-

sen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen sekä valtuutetun tarkastajan nimeämistä, tarkastusoikeuden myöntämistä ja niiden peruuttamista sekä sähköurakoitsijan varmennusoikeuden myöntämistä ja peruuttamista koskevat asetuksenantovaltuudet on sijoitettu hajanaisesti kulloinkin asianomaiseen säännökseen. Asetuksenantovaltuudet ovat myös yleisiä, eivätkä sellaisina täytä perustuslain 80 §:n asettamaa tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimusta. Ehdotetussa muutoksessa edellä mainituille toimijoille asetetut vaatimukset siirrettäisiin asetustasolta lakitasolle, mikä osaltaan aiheuttaa tarpeen selventää sähköturvallisuuslain asetuksenantovaltuuksia. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi uusi 24 d §, jossa annettaisiin valtioneuvostolle valtuutus asetuksella säätää tarkemmin nimeämisessä ja varmennusoikeuden myöntämisessä noudatettavasta menettelystä sekä niihin liittyvän hakemuksen sisällöstä ja viranomaiselle toimittamisesta. Tarkempia säännöksiä voitaisiin lisäksi antaa nimeämisen ja varmennusoikeuden peruuttamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä sen sisällöstä.

Perustuslain 124 §:n mukaan lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyvät tehtävät ovat julkisia hallintotehtäviä. Arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan vaatimuksenmukaisuuden arviointitehtäviä ja tarkastustehtäviä olisi siten pidettävä perustuslaissa tarkoitettuina julkisina hallintotehtävinä ja tässä toiminnassa syntyviä päätöksiä hallintopäätöksinä. Edelleen perustuslain 124 §:n mukaan, milloin julkinen hallintotehtävä on annettu viranomaisen ulkopuolelle yksityisille henkilöille ja yhteisöille, on hyvän hallinnon taakeet pystyttävä turvaamaan. Siten arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan suorittaessa julkiseksi hallintotehtäväksi katsottavia tehtäviä sovellettavaksi tulevat yleiset hallinto-oikeudelliset säädökset, kuten hallintolaki (434/2003), sähköisestä asioinnista viran-

omaistoiminnassa annettu laki (13/2003), ja kielilaki (423/2003). Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi uusi 24 e §, jossa mainitaisiin mainitut lait sekä selvyden vuoksi myös viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999) sovellettavaksi. Kielilakia on valtuutettujen tarkastajien osalta tarkoitettu sovellettavaksi siten, että siinä asetetut kielivaatimukset koskisivat valtuutettujen tarkastajien muodostamaa ammattikuntaa kokonaisuudessaan, ei yksittäistä tarkastajaa. Rikoslain 40 luvun nojalla ehdotetussa pykälässä mainittuja tehtäviä hoitavat olisivat rikosoikeudellisen virkavastuun piirissä, sillä näitä henkilöitä olisi pidettävä rikoslain 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettuina julkista valtaa käyttävinä henkilöinä. Siten pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa selvyden vuoksi todetaan asianomaisten tahojen toimivan virkavastuulla julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan.

Sähköturvallisuuslain 25 §:n mukaan sähköturvallisuusviranomainen valvoo ministeriön johdon ja valvonnan alaisena lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Ehdotettujen muutosten johdosta myös valvontavastuuta ministeriön ja sähköturvallisuusviranomaisen välillä olisi täsmennettävä siten, että ministeriö vastaisi nimeämistään tarkastuslaitoksista. Tämän vuoksi ehdotetaan 25 §:ää muutettavaksi niin, että valvontavastuu voisi kuulua myös muulle kuin sähköturvallisuusviranomaiselle, jos siitä erikseen säädetään.

Tällä hetkellä sähköturvallisuusasetuksessa on asetettu poliisille, palo- ja työsuojeluviranomaisille sekä verkonhaltijalle velvollisuus ilmoittaa sähköturvallisuusviranomaiselle sähkövahingosta, josta on aiheutunut vakava onnettomuus sekä sähköturvallisuusviranomaiselle velvollisuus tutkia onnettomuus, jos sähköturvallisuusviranomainen arvioi sen onnettomuuden syyn selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi. Kyse on tietyille viranomaistoille sekä jakeluverkonhaltijalle asetetusta toimintavelvollisuudesta, josta perustuslain 80 §:n mukaan tulee säätää lain tasolla. Siten

sähköturvallisuuslakiin ehdotetaan lisättäväksi vastaavansisältöinen uusi 52 a §. Jakeluverkonhaltijoiden osalta tiedon sähkövahingosta voi käytännössä saada ainoastaan kyseisellä jakelualueella toimintaa harjoittava jakeluverkonhaltija. Siten asiaa koskevaa säännöstä täsmennettäisiin sanamuodon osalta siten, että ilmoitusvelvollisuus asetettaisiin jakelualueen jakeluverkonhaltijalle. Vakava onnettomuus määriteltäisiin edelleen sähköturvallisuusasetuksessa, minkä vuoksi säännökseen ehdotetaan otettavaksi valtuutus säätää tarkemmin vakavan onnettomuuden määritelmästä valtioneuvoston asetuksella.

Tällä hetkellä sähköturvallisuuslain 53 §:ssä säädetään muutoksenhakuoikeudesta ministeriön ja sähköturvallisuusviranomaisen tekemään hallintopäätökseen. Hallintolainkäyttölain (586/1996) tullessa voimaan 1 joulukuuta 1996 kumottiin muutoksenhausta hallintoasioissa annettu laki (154/1950). Siten 53 §:n 1 momentissa oleva viittaus ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi hallintolainkäyttölakiin. Pykälässä asetettu velvollisuus noudattaa viranomaisen antamaa päätöstä muutoksenhausta huolimatta ehdotetaan siirrettäväksi pykälän 3 momenttiin.

Laissa ei ole säännöstä muutoksenhausta arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan tekemään päätökseen. Niiltä osin kuin edellä mainitut tahot suorittavat lakiin perustuvia tarkastustehtäviä ja vaatimustenmukaisuuden arviointia, kyse on perustuslain 124 §:n mukaan julkisesta hallintotehtävästä. Edelleen perustuslain 124 §:n mukaan, milloin yksityisoikeudellinen oikeussubjekti hoitaa julkista hallintotehtävää, on vaatimukset oikeusturvan takaamisesta pystyttävä turvaamaan. Siten edellä mainittujen tahojen tekemiin päätöksiin tulisi voida hakea muutosta niiltä osin kuin on kyse hallintopäätöksestä. Tästä johtuen pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin muutoksenhausta arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan tekemään vaatimustenmukaisuuden arviointia tai teknistä tarkastusta koske-

vaan päätökseen. Muutoksenhaku ehdotetaan toteutettavaksi kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa asianosaisen olisi pyydettävä päätöksen tehnyttä tahoa oikaisemaan päätöksensä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisumenettelyssä saamaansa päätökseen tyytymätön voisi edelleen hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Toimivaltainen hallinto-oikeus olisi se, jonka tuomiopiirissä päätöksen kohteena oleva sähkölaite tai -laitteisto sijaitsee, tai jos kyse on pätevyuden arvioinnista, missä päätöksen kohteella on kotipaikka. Muilta osin muutoksenhakuun sovellettaisiin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Sähköturvallisuuden toteutuminen edellyttää, että tarkastuksessa säännösten vastaiseksi tai sähköturvallisuutta muutoin vaarantavaksi todetun laitteen tai laitteiston käyttö voidaan estää tai sen käyttöä rajoittaa. Siten lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 53 §:n 3 momentti, jossa säädettäisiin, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tahojen antamaa päätöstä olisi kuitenkin muutoksenhausta huolimatta noudatettava, ellei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2004.

Valtuutettua tarkastajaa ja tämän pätevyyttä koskevat säännökset otettiin lainsäädäntöön sähköturvallisuusasetuksella (498/1996). Tätä ennen sähkölaitteiden ja -laitteistojen tarkastustehtävistä oli säännökset sähköasetuksessa (925/1979). Koska alalla toimii edelleen tahoja, joiden pätevyys on arvioitu sähköasetuksen perusteella, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan kyseisen asetuksen 30 §:n mukaisia tarkastustehtäviä hoitaville voidaan myöntää valtuutetun tarkastajan status 24 b §:n 1 momentin vaatimuksista poiketen edellyttäen, että pätevyuden arvioidaan vastaavan mainitussa lainkohdassa edellytettyä tasoa.

Ennen lain voimaantuloa annetut sähköturvallisuuslakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin perustuvien lupien ja hyväksymisien ehdotetaan jäävän edelleen sellaisinaan voimaan. Siten ehdotetut

muutokset eivät edellyttäisi voimassa olevien lupien tai hyväksymisten uudistamista tai vahvistamista ennen mahdollisen voimassaoloajan umpeutumista.

Poikkeuksena edellä mainitusta, tulisi nimettyjen arviointilaitosten ja valtuutettujen laitosten tehdä ilmoitus nimeämistä varten sähköturvallisuusviranomaiselle vuoden 2005 loppuun mennessä. Tämä on perusteltua valvonnan tehokkaan toteuttamisen kannalta, koska kyseisten tahojen nimeäminen ja valvonta ehdotetaan siirrettäväksi kauppa- ja teollisuusministeriöltä turvatekniikan keskukselle.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Kokonaisuudessaan ehdotuksen taloudelliset vaikutukset eivät olisi merkittäviä. Sähköurakoitsijoiden määräaikaistarkastusoikeuden poistamisella tulisi olemaan negatiivinen vaikutus erityisesti harvaan asutuilla alueilla toimivien pienten ja keskisuuren sähköurakointiyritysten liikevaihtoon. Yksikohtaisempaa tietoa näiden yritysten liikevaihdon jakautumisesta toisaalta sähköurakointiin ja toisaalta määräaikaistarkastuksiin tai yritysten suorittamien määräaikaistarkastusten lukumäärästä ei ole saatavilla. Tämä johtuu osittain siitä, että voimassa olevien säännösten mukaan sähköurakoitsijoille ei ole asetettu ilmoitusvelvollisuutta määräaikaistarkastuksia koskevasta toiminnastaan tai suorittamistaan määräaikaistarkastuksista. Oletettavaa kuitenkin on, että tietyillä alueilla määräaikaistarkastukset saattavat edustaa huomattavaa osaa sähköurakoitsijan liikevaihdosta. Määräaikaistarkastuksia suorittavien sähköurakoitsijoiden olisi kuitenkin mahdollista hakea valtuutetun tarkastajan statusta, joten näiltä osin negatiiviset taloudelliset vaikutukset sähköurakoitsijoiden asemaan olisivat poistettavissa.

Voimassa olevan lain mukaan määräaikaistarkastuksia suorittavat sähköurakoitsijat ovat voineet tarkastaa myös itse urakoimiaan

kohteita. Mikäli sähköurakoitsijat tarkastustehtäviä hoitaessaan toimisivat valtuutetun laitoksen tai tarkastajan statuksella, ei tämä olisi enää mahdollista, koska näiltä edellytetään riippumattomuutta ja puolueettomuutta muun muassa suhteessa tarkastettavaan kohteeseen. Tämän on katsottu voivan vaikuttaa negatiivisesti määräaikaistarkastuksia tekevän sähköurakoitsijan liikevaihtoon, koska tilanne saattaa käytännössä olla se, että yksi ja ainoa urakoitsija on urakoinut kaikki lähialueen kohteet.

Teknisen turvallisuuden, kuten sähköturvallisuuden, sekä alan kilpailun tasapuolisuuden varmistamiseksi on teknisiä tarkastustehtäviä suorittaville tahoille asetettava samat edellytykset ja vaatimukset toimia alalla. Näiden vaatimusten tulisi sähköturvallisuuden osalta perustua tarkastettavaan kohteeseen ja sen ominaisuuksiin, riippumatta tarkastusta suorittavan tahon statuksesta. Sähköurakoitsijoiden suorittamien määräaikaistarkastusten osalta vaihtoehtoina ovat tällöin toimiminen valtuutetun laitoksen tai tarkastajan statuksella tai valtuutettua laitosta tai tarkastajaa koskevien vaatimusten, kuten riippumattomuus ja puolueettomuus, ulottaminen täysimittaisesti myös sähköurakoitsijoiden määräaikaistarkastustoimintaan. Perustuslain 124 §:n perusteella sähköurakoitsijoiden määräaikaistarkastusoikeuden säilyttäminen nykyisessä muodossaan ei myöskään ole mahdollista. Sähköturvallisuuden ja lainsäädännön kannalta selkeintä on edellyttää kaikilta määräaikaistarkastuksia tekeviltä tahoilta valtuutetun laitoksen tai tarkastajan statusta. Jatkossa tulee kuitenkin seurata alan kehitystä ja selvittää vapaehtoisuuteen ja omavalvontaan perustuvien sääntelymallien mahdollisuuksia sähköturvallisuuden tarkastustoiminnassa.

Ehdotus aiheuttaa vähäisiä kustannuksia arviointilaitoksille ja valtuutetuille laitoksille näiden joutuessa hakemaan nimeämistään sähköturvallisuusviranomaiselta vuoden 2005 loppuun mennessä.

Ehdotuksella ei olisi merkittäviä yritysvaikutuksia. Esitys aiheuttaisi edellä kuvattua

tarkastusten vähäistä siirtymistä toimijalta toiselle, mutta tällä ei olisi merkittävää vaikutusta yritysten toiminnalle.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotuksella ei olisi organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia. Eräiden laitosten nimeämisen siirtäminen ministeriöltä sähköturvallisuusviranomaiselle on niin vähäinen toimenpide, että sillä ei ole merkittävää vaikutusta kummankaan toimijan organisaatioon tai henkilöstöön.

3. Asian valmistelu

3.1. Valmisteluvaiheet

Lakiehdotukset on valmisteltu virkatyönä kauppaja- ja teollisuusministeriössä. Ehdotuksia on käsitelty valtioneuvoston nimeämässä sähköturvallisuuden neuvottelukunnassa ja sen jaostoissa. Lausuntoja varten ehdotus on viimeistelty kauppa- ja teollisuusministeriössä.

3.2. Lausunnot

Kauppaja- ja teollisuusministeriö pyysi hallituksen esitysluonnoksesta lausunnot ministeriöltä, Ahvenanmaan maakuntahallitukselta sekä seuraavilta tahoilta: Turvatekniikan keskus, Mittatekniikan keskus, Sähkömarkkinakeskus, Säteilyturvakeskus, Ratahallintokeskus, Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT, Kilpailuvirasto, Kuluttajavirasto, Viestintävirasto, Ilmailulaitos, Merenkulkulaitos, Tielaitos, Suomen sähkötekniikkojen Liitto, Suomen Sähköteknillinen Standardisointiyhdistys SESKO ry, Suomen Hissiurakoitsijayhdistys, Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen liitto SKOL ry, Suomen Sähkötukkuliikkeiden Liitto, Suomen Sähkö- ja Teleurakoitsijaliitto, Sähköalan Urakoitsijain Liitto, Sähköalojen Ammattiliitto, Sähköenergialiitto SENER ry, Kaupan Keskusliitto, Energiaalan Keskusliitto Finergy, Elektroniikan

Tukkukauppiat ry, Sähkötarkastusyhdistys SÄTY ry, Sähkö- ja elektroniikkateollisuusliitto, Sähkö- ja telealan työnantajaliitto, Sähköinsinööriliitto, Talotekniikkaliitto, Teollisuuden Sähkö ja Automaatio, Akava ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Metalliteollisuuden keskusliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, Suomen Kiinteistöliitto, Suomen Kuluttajaliitto, Kuluttajat – Konsumenterna, Suomen Kuntaliitto, Suomen Toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry, Suomen Yrittäjät, Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto, Öljy- ja kaasulämmitysyhdistys, Nemko Oy, SGS FIMKO, Fortum Oyj, Helsingin Energia, Inspecta Oy, Sähkötarkastus FIMTEKNO sekä Teollisuuden Voima. Lisäksi lausunnon antoivat Suomen Sairaala-tekniinen yhdistys sekä Sähkölaitteistojen kunnossapitoyhdistys. Lausunnoista on kauppa- ja teollisuusministeriössä tehty yhteenveto.

Lausunnoissa tuli esiin, että muutokset ovat yleisesti ottaen perusteltuja ja tarpeellisia sekä mahdollistavat sähköturvallisuuden korkean tason ja kilpailun tasapuolisuuden. Määräaikaistarkastusoikeuden poistamista sähköurakoitsijoilta pidettiin lähtökohtaisesti perusteltuna, vaikka muutamassa lausunnoissa tuotiin esiin myös vastakkaisia näkemyksiä. Ehdotettua määräaikaistarkastusvälin lyhentämistä pidettiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta sähköturvallisuuden kannalta tarpeettomana, minkä vuoksi ehdotus poistettiin hallituksen esityksestä. Lausunnoissa esitetyt lakiehdotuksen yksityiskohtia koskevat huomautukset on pyritty ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon esitystä valmisteltaessa.

Hallituksen esitys on viimeistelty virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä.

4. Tarkemmat säännökset

Ehdotukseen liittyisi seuraavien sähköturvallisuuslain nojalla annettujen säästöjen

tarkistaminen: sähköturvallisuusasetus sekä kauppa- ja teollisuusministeriön päätös sähkölaitteistojen käyttöön otosta ja käytöstä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2004.

6. Säättämisyjärjestys

Uudistuksen keskeisenä tarkoituksena on ollut saattaa sähköturvallisuuslainsäädäntö perustuslain 80 ja 124 §:n asettamien vaatimusten mukaisiksi.

Perustuslain 80 §:n kannalta ehdotuksen keskeisiä säännöksiä ovat 22 ja 22 a §, 24 a – 24 d §, joissa säädetään alan toimijoille asetetuista vaatimuksista, sekä 52 a §, jossa säädetään viranomaiselle ja jakeluverkonhaltijalle asetetusta toimintavelvollisuudesta liittyen vakavan onnettomuuden aiheuttaneeseen sähkövahinkoon. Ottamalla edellä mainitut säännökset sähköturvallisuuslakiin, toteutetaan perustuslain asettama vaatimus yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita koskevan sääntelyn laintasoisuudesta.

Perustuslain 124 §:n kannalta keskeisiä säännöksiä ovat 23 §, jossa säädetään oikeudesta suorittaa varmennus- ja määräaikaistarkastuksia, sekä 24 e ja 53 §, joissa turvataan hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeet tarkastustoiminnan osalta. Ehdotetussa 23 §:ssä poistetaan sähköurakoitsijoilta ja pätevyystodistuksen haltijoilta voimassa olevan lainsäädännön mukainen oikeus suorittaa määräaikaistarkastuksia. Käytönaikaisessa tarkastustehtävässä on kyse perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua julkisesta hallintotehtävästä. Tämän on katsottu tarkoittavan muun muassa sitä, että tarkastustoimintaa harjoittaville tulisi asettaa puolueettomuutta ja riippumattomuutta koskevia vaatimuksia sekä turvata hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeet tarkastustoiminnan osalta. Sähköurakoitsijoille ja pätevyystodistuksen haltijoille ei edellä mainittuja vaatimuksia ole laissa asetettu, joten ehdotus tarkastusoikeuden rajoittamisesta

näiltä osin on sopusoinnussa perustuslain kanssa. Lisäksi, koska edellä mainitut toimijat voivat hakea valtuutetun tarkastajan statusta, ei rinnakkaisen tarkastusjärjestelmän luontiin ole katsottu olevan perusteita.

Sähköturvallisuuslain muuttamisesta ehdotettuun lakiin ei sisälly sellaisia säännöksiä,

joilla puututtaisiin perustuslaissa säädettyihin perusoikeuksiin. Näin ollen laki voidaan säätää tavallisen lain säätämisestä voimassa olevassa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sähköturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä kesäkuuta 1996 annetun sähköturvallisuuslain (410/1996) 4 §:n 8 – 9 kohta, 10 §:n 1 ja 3 momentti, 14 §:n 3 momentti, 22 §:n 1 momentti, 23 – 25 ja 53 §, sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 10 – 14 kohta, lakiin uusi 22 a, 24 a – 24 e ja 52 a § seuraavasti:

4 §

Tässä laissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

8) *sähköturvallisuusviranomaisella* turvatekniikan keskusta;

9) *jakeluverkonhaltijalla* yhteisöä tai laitosta, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkko-toimintaa;

10) *arviointilaitoksella* laitosta, jonka sähköturvallisuusviranomainen on nimennyt arviointilaitokseksi;

11) *tarkastuslaitoksella* tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa Euroopan yhteisön direktiiveissä tarkoitettua tarkastuslaitosta;

12) *valtuutetulla laitoksella* laitosta, jonka sähköturvallisuusviranomainen on nimennyt valtuutetuksi laitokseksi;

13) *valtuutetulla tarkastajalla* henkilöä, jonka sähköturvallisuusviranomainen on nimennyt valtuutetuksi tarkastajaksi; sekä

14) *sähköurakoitsijalla* 8 §:n 1 momentin mukaista sähkölaitteistojen rakennus-, korjaus- ja huoltotöiden suorittajaa sekä sähkölaitteiden korjaus- ja huoltotöiden suorittajaa, joka on tehnyt 12 §:n mukaisen ilmoituksen toiminnastaan.

10 §

Edellä 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun kelpoisuuden arvioi ja pätevyystodistuksen antaa arviointilaitos, jonka nimeää hakemuksesta ja jonka nimeämisen peruuttaa sähköturvallisuusviranomainen.

Arviointilaitoksen on täytettävä tässä laissa säädetyt vaatimukset ja osoitettava tämä. Sähköturvallisuusviranomainen valvoo arviointilaitoksen toimintaa ja huolehtii siitä, että säädettyjen vaatimusten täytyminen varmistetaan määräajoin.

14 §

Ministeriö nimeää hakemuksesta tarkastuslaitoksen ja peruuttaa nimeämisen sekä huolehtii nimettyjen tarkastuslaitosten ilmoittamisesta Euroopan yhteisöjen komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Laitoksen on täytettävä tässä laissa säädetyt vaatimukset ja osoitettava tämä. Ministeriö valvoo laitoksen toimintaa ja huolehtii siitä, että säädettyjen vaatimusten täytyminen varmistetaan määräajoin.

5 luku

Sähkölaitteistojen käyttöönotto ja käyttö

22 §

Sähköturvallisuusviranomaisen myöntää hakemuksesta sähköurakoitsijalle oikeuden suorittaa 17 §:n 3 momentissa tarkoitettuja varmuuksia sekä peruuttaa sen.

22 a §

Varmennusoikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) sähköurakoitsijalla on käytettävissään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jolla on tämän lain 8 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen riittävä kelpoisuus tai ammattitaito sekä perehtyneisyys tarkastustehtäviin;

2) sähköurakoitsijalla on käytettävissään asentamiensa sähkölaitteistojen turvallisuuden varmentamisen edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät; sekä

3) sähköurakoitsijalla on puolueettomasti ja luotettavasti arvioitu ja valvottu järjestelmä, jolla toiminnan laatu varmistetaan sähköturvallisuuden osalta, sekä asianmukaiset ohjeet toimintaa ja sen seuranta varten.

Varmennusoikeuden saanut sähköurakoitsija voi käyttää ulkopuolisia aliurakointipalveluja, jos sähköurakoitsijan 1 momentin 3 kohdan mukainen järjestelmä varmistaa sähköturvallisuudelle asetetut tavoitteet myös aliurakoitsijan työn osalta. Sähköurakoitsija vastaa aliurakoitsijalla teettämästään työstä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista ja niiden arvioinnista.

23 §

Sähkölaitteistojen varmennus- ja määräaikaistarkastuksia voi tehdä valtuutettu tarkastaja taikka valtuutettu laitos, siten kuin kaup-

pa- ja teollisuusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

24 §

Sähköturvallisuusviranomaisen nimeää hakemuksesta valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan sekä peruuttaa nimeämisen.

Sähköturvallisuusviranomaisen valvoo valtuutettujen laitosten, valtuutettujen tarkastajien ja varmennusoikeuden omaavien sähköurakoitsijoiden toimintaa ja huolehtii siitä, että säädettyjen vaatimusten täytyminen varmistetaan määräajoin.

24 a §

Arviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1) laitos on arviointilaitos- ja tarkastuslaitostehtäviä koskevassa toiminnassa riippumaton ja puolueeton;

2) laitoksella on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jolla on hyvä tekninen ja ammatillinen koulutus sekä riittävän laaja-alainen kokemus toimintaan perehdyttävissä tehtävissä ottaen soveltuvin osin huomioon, mitä 8 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tai niiden nojalla säädetään;

3) laitoksella on käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

4) laitoksella on puolueettomasti arvioitu ja valvottu järjestelmä, jolla toiminnan laatu varmistetaan sähköturvallisuuden osalta, sekä asianmukaiset ohjeet toimintaa ja sen seuranta varten;

5) laitoksella on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu laitos voi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- ja muita palveluja. Tällöin laitoksen on huolehdittava, että kyseisen palvelun suorittaja täyttää vastaavasti 1 momentissa asetetut vaatimukset. Laitos vastaa aliurakoitsijalla teettämästään työstä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksel-

la voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista ja niiden arvioinnista.

24 b §

Valtuutetun tarkastajan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- 1) tarkastaja on tarkastustehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumaton ja puolueeton;
- 2) tarkastajalla on riittävä ammattitaito ja kokemus ottaen soveltuvin osin huomioon, mitä 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai sen nojalla säädetään;
- 3) tarkastajalla on käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;
- 4) tarkastaja osoittaa luotettavasti, miten hän varmistaa toimintansa laadun sähköturvallisuuden osalta;
- 5) tarkastajalla on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista ja niiden arvioinnista.

24 c §

Jos arviointilaitos, tarkastuslaitos, valtuutettu laitos, valtuutettu tarkastaja, varmennusoikeuden saanut sähköurakoitsija taikka näiden 22 a §:n 2 momentissa tai 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettu alihankkija toimii säännösten tai määräysten vastaisesti taikka ei täytä asetettuja vaatimuksia tai noudata asetettuja ehtoja ja rajoituksia, nimennyt tai oikeuden myöntänyt viranomainen voi peruuttaa nimeämisen tai oikeuden.

24 d §

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan nimeämisessä sekä sähköurakoitsijan varmennusoikeuden myöntämisessä nou-

datettavasta menettelystä, niitä koskevan hakemuksen sisällöstä ja viranomaiselle toimitamisesta sekä nimeämisen ja varmennusoikeuden peruuttamisesta ja niitä koskevasta menettelystä.

24 e §

Arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallinto-tehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), kielilaissa (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudessa annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen ja valtuutetun laitoksen henkilökunta sekä valtuutettu tarkastaja toimivat tässä laissa tarkoitettuja julkista hallintotehtäviä hoitaessaan virkavastuulla.

25 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo sähköturvallisuusviranomaisen ministeriön johdon ja valvonnan alaisena, jollei muuta säädetä.

7 luku

Vahinko ja haitta

52 a §

Poliisin, pelastus- ja työsuojeluviranomaisen sekä jakelualueen jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava sähköturvallisuusviranomaiselle sähkövahingosta, josta on aiheutunut vakava onnettomuus. Vakavan onnettomuuden määritelmästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sähköturvallisuusviranomaisen on tutkittava onnettomuus, jos sähköturvallisuusviranomaisen arvioi sen onnettomuuden syyn selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi.

53 §

Ministeriön ja sähköturvallisuusviranomaisen tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten perusteella tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Päätökseen tyytymätön voi hakea siihen oikaisua päätöksen tehneeltä taholta. Vaatimus päätöksen oikaisemiseksi on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut tiedon päätöksestä. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä päätöksen kohteena oleva sähkölaite tai -laitteisto sijaitsee, tai jos kyse on pätevyyden arviointiin liittyvästä päätöksestä, missä päätöksen kohteella on kotipaikka. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Ministeriön, sähköturvallisuusviranomaisen, arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta

noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2004

Sähköturvallisuusviranomaisen voi nimetä 24 b §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyistä vaatimuksista poiketen henkilön valtuutetuksi tarkastajaksi, jos hän on sähköturvallisuusasetuksen (498/1996) voimaan tullessa toiminut sähköturvallisuuslailla kumotun sähköasetuksen (925/1979) 30 §:n mukaisissa tarkastustehtävissä ja hänen pätevyytensä arvioidaan vastaavan tämän lain 24 b §:n 1 momentin 2 kohdassa edellytettyä tasoa.

Tämän lain voimaan tullessa jäävät sähköturvallisuuslain ja sen nojalla annettujen asetusten ja päätösten mukaiset luvat ja hyväksymiset edelleen voimaan, jollei asianomaisessa säädöksessä toisin säädetä.

Sähköturvallisuuslain 10 §:ssä tarkoitetun nimetyn arviointilaitoksen ja 24 §:ssä tarkoitetun valtuutetun laitoksen tulee kuitenkin tehdä ilmoitus nimeämistä varten sähköturvallisuusviranomaiselle vuoden 2005 loppuun mennessä.

Helsingissä 20 päivänä helmikuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Kauppa- ja teollisuusministeri *Mauri Pekkarinen*

Laki

sähköturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä kesäkuuta 1996 annetun sähköturvallisuuslain (410/1996) 4 §:n 8 – 9 kohta, 10 §:n 1 ja 3 momentti, 14 §:n 3 momentti, 22 §:n 1 momentti, 23 – 25 ja 53 §, sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 10 – 14 kohta, lakiin uusi 22 a, 24 a – 24 e ja 52 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Tässä laissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

8) *sähköturvallisuusviranomaisella* turvatekniikan keskusta; *sekä*

9) *jakeluverkonhaltijalla* yhteisöä tai laitosta, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkoimintaa.

8) *sähköturvallisuusviranomaisella* turvatekniikan keskusta;

9) *jakeluverkonhaltijalla* yhteisöä tai laitosta, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkoimintaa;

10) *arviointilaitoksella* laitosta, jonka sähköturvallisuusviranomainen on nimittänyt arviointilaitokseksi;

11) *tarkastuslaitoksella* tämän lain soveltamisalaan kuuluvan Euroopan yhteisön direktiivien tarkoittamaa tarkastuslaitosta;

12) *valtuutetulla laitoksella* laitosta, jonka sähköturvallisuusviranomainen on nimittänyt valtuutetuksi laitokseksi;

13) *valtuutetulla tarkastajalla* henkilöä, jonka sähköturvallisuusviranomainen on nimittänyt valtuutetuksi tarkastajaksi; *sekä*

14) *sähköurakoitsijalla* sähköturvallisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaista sähkölaitteistojen rakennus-, korjaus- ja huoltotöiden

10 §

Edellä 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun kelpoisuuden arvioi ja pätevyystodistuksen antaa arviointilaitos, jonka nimeää ja jonka nimeämisen peruuttaa ministeriö.

Arviointilaitoksen on täytettävä asetuksella säädetyt vaatimukset ja osoitettava tämä. Asetuksella säädetään myös arviointilaitoksen oikeuksista ja velvollisuuksista sekä henkilö- ja muiden tietojen luovuttamisesta. Ministeriö valvoo sähköturvallisuusviranomaisen avustuksella arviointilaitoksen toimintaa sekä varmistaa määräajoin, että säädetyt vaatimukset täyttyvät.

14 §

Tarkastuslaitoksen nimeää ja nimeämisen peruuttaa ministeriö. Laitoksen on täytettävä asetuksella säädetyt vaatimukset ja osoitettava tämä. Asetuksella säädetään myös laitoksen oikeuksista ja velvollisuuksista. Ministeriö valvoo sähköturvallisuusviranomaisen avustuksella laitoksen toimintaa sekä varmistaa määräajoin, että säädetyt vaatimukset täyttyvät.

5 luku

Sähkölaitteistojen käyttöönotto ja käyttö

22 §

Sähköturvallisuusviranomainen myöntää sähköurakoitsijalle oikeuden suorittaa 17 §:n 3 momentissa tarkoitettuja varmennuksia sekä peruuttaa sen. Asetuksella säädetään oikeuden myöntämistä edellyttävästä

10 §

suorittajaa sekä sähkölaitteiden korjaus- ja huoltotöiden suorittajaa, joka on tehnyt sähköturvallisuuslain 12 §:n mukaisen ilmoituksen toiminnastaan.

Edellä 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun kelpoisuuden arvioi ja pätevyystodistuksen antaa arviointilaitos, jonka nimeää hakemuksesta ja jonka nimeämisen peruuttaa sähköturvallisuusviranomainen.

Arviointilaitoksen on täytettävä tässä laissa säädetyt vaatimukset ja osoitettava tämä. Sähköturvallisuusviranomainen valvoo arviointilaitoksen toimintaa ja huolehtii siitä, että säädettyjen vaatimusten täytyminen varmistetaan määräajoin.

Ministeriö nimeää hakemuksesta tarkastuslaitoksen ja peruuttaa nimeämisen sekä huolehtii nimettyjen tarkastuslaitosten ilmoittamisesta Euroopan yhteisöjen komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Laitoksen on täytettävä tässä laissa säädetyt vaatimukset ja osoitettava tämä. Ministeriö valvoo laitoksen toimintaa ja huolehtii siitä, että säädettyjen vaatimusten täytyminen varmistetaan määräajoin.

5 luku

Sähkölaitteistojen käyttöönotto ja käyttö

22 §

Sähköturvallisuusviranomainen myöntää hakemuksesta sähköurakoitsijalle oikeuden suorittaa 17 §:n 3 momentissa tarkoitettuja varmennuksia sekä peruuttaa sen.

erityispätevyydestä ja oikeuden peruuttamista koskevista vaatimuksista sekä sähköurakoitsijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista.

23 §

Sähkölaitteistojen varmennus- ja määräaikaistarkastuksia voi tehdä valtuutettuna tarkastajana toimiva luonnollinen henkilö taikka valtuutettu laitos, siten kuin ministeriö tarkemmin määrää. *Tietynlaisen sähkölaitteiston määräaikaistarkastuksen saa suorittaa myös sähkölaitteiston rakennus-, korjaus- tai huoltotoimintaa harjoittava sekä henkilö, jolla on kelpoisuus toimia 8 §:n 1*

22 a §

Varmennusoikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) sähköurakoitsijalla on käytettävissään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jolla on tämän lain 8 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen riittävä kelpoisuus tai ammattitaito sekä perehtyneisyys tarkastustehtäviin;

2) sähköurakoitsijalla on käytettävissään asentamiensa sähkölaitteistojen turvallisuuden varmentamisen edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät; sekä

*3) sähköurakoitsijalla on puolueettomasti ja luotettavasti arvioitu ja valvottu järjestelmä, jolla toiminnan laatu varmistetaan sähköturvallisuuden osalta, sekä asianmukaiset ohjeet toimintaa ja sen seurantaan var-
ten.*

Varmennusoikeuden saanut sähköurakoitsija voi käyttää ulkopuolisia aliurakointipalveluja, jos sähköurakoitsijan 1 momentin 3 kohdan mukainen järjestelmä varmistaa sähköturvallisuudelle asetetut tavoitteet myös aliurakoitsijan työn osalta. Sähköurakoitsija vastaa aliurakoitsijalla teettämistään työstä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista ja niiden arvioinnista.

23 §

Sähkölaitteistojen varmennus- ja määräaikaistarkastuksia voi tehdä *valtuutettu tarkastaja* taikka valtuutettu laitos, siten *kuin kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.*

momentissa tarkoitettuna töiden johtajana, siten kuin ministeriö tarkemmin määrää.

24 §

Sähköturvallisuusviranomaisen myöntää oikeuden toimia valtuutettuna tarkastajana sekä peruuttaa sen. Valtuutetun laitoksen nimeää ja sen nimeämisen peruuttaa ministeriö.

Sähköturvallisuusviranomaisen on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa sekä määrääjain varmistettava, että säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Ministeriö valvoo sähköturvallisuusviranomaisen avustuksella valtuutetun laitoksen toimintaa sekä varmistaa määrääjain, että säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Asetuksella säädetään tarkastusoikeuden ja valtuutuksen myöntämistä ja peruuttamista koskevista vaatimuksista sekä valtuutettujen tarkastajien ja valtuutettujen laitosten oikeuksista ja velvollisuuksista.

24 §

Sähköturvallisuusviranomaisen nimeää hakemuksesta valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan sekä peruuttaa nimeämisen.

Sähköturvallisuusviranomaisen valvoo valtuutettujen laitosten, valtuutettujen tarkastajien ja varmennusoikeuden omaavien sähköurakoitsijoiden toimintaa ja huolehtii siitä, että säädettyjen vaatimusten täyttyminen varmistetaan määrääjain.

24 a §

Arviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1) laitos on arviointilaitos- ja tarkastuslaitostehtäviä koskevassa toiminnassa riippumaton ja puolueeton;

2) laitoksella on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä, jolla on hyvä tekninen ja ammatillinen koulutus sekä riittävän laaja-alainen kokemus toimintaan pehdyttävissä tehtävissä ottaen soveltuvin osin huomioon, mitä 8 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tai niiden nojalla säädetään;

3) laitoksella on käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

4) laitoksella on puolueettomasti arvioitu ja valvottu järjestelmä, jolla toiminnan laatu varmistetaan sähköturvallisuuden osalta, sekä asianmukaiset ohjeet toimintaa ja sen seuranta varten;

5) laitoksella on toiminnan laajuus ja

luonne huomioon ottaen riittävä vakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu laitos voi käyttää ulkopuolisia testaus-, tarkastus- ja muita palveluja. Tällöin laitoksen on huolehdittava, että kyseisen palvelun suorittaja täyttää vastaavasti 1 momentissa asetetut vaatimukset. Laitos vastaa aliurakoitsijalla teettämästään työstä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista ja niiden arvioinnista.

24 b §

Valtuutetun tarkastajan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1) tarkastaja on tarkastustehtäviä koskevassa toiminnassaan riippumaton ja puolueeton;

2) tarkastajalla on riittävä ammattitaito ja kokemus ottaen soveltuvin osin huomioon, mitä 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai sen nojalla säädetään;

3) tarkastajalla on käytössään toiminnan edellyttämät laitteet, välineet ja järjestelmät;

4) tarkastaja osoittaa luotettavasti, miten hän varmistaa toimintansa laadun sähköturvallisuuden osalta;

5) tarkastajalla on toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen riittävä vakuutus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista ja niiden arvioinnista.

24 c §

Jos arviointilaitos, tarkastuslaitos, valtuutettu laitos, valtuutettu tarkastaja, varmennusoikeuden saanut sähköurakoitsija taikka näiden 22a §:n 2 momentissa tai 24a §:n 2 momentissa tarkoitettu alihankkija toimii

säännösten tai määräysten vastaisesti taikka ei täytä asetettuja vaatimuksia tai noudata asetettuja ehtoja ja rajoituksia, nimennyt tai oikeuden myöntänyt viranomainen voi peruuttaa nimeämisen tai oikeuden.

24 d §

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan nimeämisessä sekä sähköura-koitsijan varmennusoikeuden myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, niitä koskevan hakemuksen sisällöstä ja viranomaiselle toimittamisesta sekä nimeämisen ja varmennusoikeuden peruuttamisesta ja niitä koskevasta menettelystä.

24 e §

Arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), kielilaissa (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudessa annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen ja valtuutetun laitoksen henkilökunta sekä valtuutettu tarkastaja toimivat tässä laissa tarkoitettuja julkista hallintotehtäviä hoitaessaan virkavastuulla.

25 §

Tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo sähköturvallisuusviranomaisen ministeriön johdon ja valvonnan alaisena.

7 luku

25 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo sähköturvallisuusviranomaisen ministeriön johdon ja valvonnan alaisena, *jollei muuta säädetä.*

7 luku

Vahinko ja haitta

53 §

Ministeriön ja sähköturvallisuusviranomaisen tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten perusteella tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. *Päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.*

Vahinko ja haitta

52 a §

Poliisin, pelastus- ja työsuojeluviranomaisen sekä jakelualueen jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava sähköturvallisuusviranomaiselle sähkövahingosta, josta on aiheutunut vakava onnettomuus. Vakavan onnettomuuden määritelmästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Sähköturvallisuusviranomaisen on tutkittava onnettomuus, jos sähköturvallisuusviranomainen arvioi sen onnettomuuden syyn selvittämisen tai onnettomuuksien ehkäisyn kannalta tarpeelliseksi.

53 §

Ministeriön ja sähköturvallisuusviranomaisen tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten perusteella tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin *hallintolainkäyttölaissa* (586/1996) säädetään.

Arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Päätökseen tyytymätön voi hakea siihen oikaisua päätöksen tehneeltä taholta. Vaatimus päätöksen oikaisemiseksi on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut tiedon päätöksestä. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä päätöksen kohteena oleva sähkölaite tai -laitteisto sijaitsee, tai jos kyse on pätevyysarviointiin liittyvästä päätöksestä, missä päätöksen kohteella on kotipaikka. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Ministeriön, sähköturvallisuusviranomaisen, arviointilaitoksen, tarkastuslaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätöstä on muutoksenhausta huoli-

matta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2004

Sähköturvallisuusviranomaisen voi nimitä 24 b §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyistä vaatimuksista poiketen henkilön valtuutetuksi tarkastajaksi, jos hän on sähköturvallisuusasetuksen (498/1996) voimaan tullessa toiminut sähköturvallisuuslailla kumotun sähköasetuksen (925/1979) 30 §:n mukaisissa tarkastustehtävissä ja hänen pätevyytensä arvioidaan vastaavan tämän lain 24 b §:n 1 momentin 2 kohdassa edellytettyä tasoa.

Tämän lain voimaan tullessa jäävät sähköturvallisuuslain ja sen nojalla annettujen asetusten ja päätösten mukaiset luvat ja hyväksymiset edelleen voimaan, jollei asianomaisessa säädöksessä toisin säädetä.

Sähköturvallisuuslain 10 §:ssä tarkoitetun nimetyn arviointilaitoksen ja 24 §:ssä tarkoitetun valtuutetun laitoksen tulee kuitenkin tehdä ilmoitus nimeämistä varten sähköturvallisuusviranomaiselle vuoden 2005 loppuun mennessä.